

Михнюк Сергій Вікторович

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

(м. Київ)

Науковий керівник – к. пед. н. Кубіцький С. О.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Вища освіта в Україні на сьогодні перебуває у стані реформування, на що впливають євроінтеграційні процеси. Провідним завданням вищої школи є підготовка фахівця, який здатен реагувати на динамічні процеси у суспільстві, вивчати тенденції ринку праці і, як наслідок, якісно виконувати покладені на нього професійні функції. Варто відмітити, що однією із рушійних сил усіх цих процесів є глобалізація, вплив якої можна спостерігати у таких сферах як економіка, політика, соціальний розвиток суспільства та ін.

Глобалізація безпосередньо стосується і освіти. Вона сприяє стандартизації навчання під впливом сучасних соціальних технологій, появі світових досліджуваних мереж. Головним фактором, що впливає на освітні процеси, є економічна ідеологія глобалізації, що підкреслює першорядне значення ринку, приватизації і зменшення ролі державного сектора, що посилює соціальну напругу в суспільстві [3, с. 9].

Посилення конкуренції в умовах зростаючої глобалізації висуває системі освіти щоразу серйозніші вимоги: забезпечення безперервної підготовки, створення умов навчання протягом усього життя, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів, рентабельне використання її у постійно змінюваних умовах ринкової економіки, необхідність дати майбутньому працівнику широку освіту, включаючи знання у сфері підприємництва щодо вирішення кризових ситуацій, маневреності у виборі напрямку розвитку виробництва, складання стратегічних планів і відповідного конструювання виробничих колективів, навчання кадрів нових методів інформаційного забезпечення, навичкам сприйняття нових знань,

що будуть потрібні для виконання конкретної роботи в умовах жорсткої конкурентної боротьби, їх спроможності навчатись все життя [3, с. 9-10].

Цілком зрозуміло, що соціальна робота, як вид професійної допомоги окремій особистості, сім'ї або групі осіб з метою забезпечення належного соціального, матеріального та культурного рівня життя, є однією з професій, яка зазнає суттєвих змін під впливом глобалізації, як і зазнає суттєвих змін процес підготовки соціальних працівників, як ключових суб'єктів цієї сфери роботи.

Однією з таких змін є децентралізація управління вищою освітою, що проявляється у делегуванні повноважень безпосередньо закладам вищої освіти. Сьогодні існує потреба у тому, щоб певним чином уніфікувати підготовку фахівців. У відповідь на цю потребу Міжнародною асоціацією шкіл соціальної роботи (IASSW) та Міжнародною асоціацією соціальних працівників (IFSW) у 2004 р. були розроблені і затверджені «Глобальні стандарти підготовки соціальних працівників». Їх метою є впровадження єдиних підходів до підготовки фахівців, її стандартизації у різних культурних, релігійних та етнічних контекстах. «Глобальні стандарти» є керівництвом для міжнародних програм підготовки соціальних працівників у країнах Західної Європи і США; для навчальних закладів з країн Східної Європи, Африки, Азії і Китаю вони слугують певним орієнтиром щодо «ключових знань, процесу, цінностей і вмінь соціальних працівників» (Grey & Webb, 2008) [1, с. 13].

Уніфікація змісту підготовки соціальних працівників відбувається не лише під зовнішнім впливом. Вона зумовлена перш за все внутрішніми чинниками – соціальним контекстом практики та характером проблем, з якими доводиться стикатися соціальним працівникам. У навчальні плани шкіл соціальної роботи у різних країнах включають курси, тематика яких відображає нові реалії суспільного життя, такі як тероризм, міжнаціональні конфлікти, природні катастрофи тощо [1, с. 13]. Саме такі курси у закладах вищої освіти України, що займаються підготовкою соціальних працівників, є актуальними на сьогоднішній день.

Аналіз освітньо-професійних програм свідчить, що значна частина закладів вищої освіти України не формує особливостей освітньо-професійної підготовки майбутніх соціальних працівників взагалі або дає їх у широкому розумінні як здатність працювати з різними категоріями клієнтів. Проте сфера фахової підготовки майбутніх соціальних працівників потребує спеціалізації залежно від категорій клієнтів майбутньої професійної діяльності. Розширення сфер професійної діяльності майбутніх соціальних працівників спрямоване на збільшення можливостей працевлаштування, однак негативно відображається на якості професійної підготовки через перенасичення її змісту. У порівнянні із зарубіжними програмами підготовки майбутніх соціальних працівників (США, Велика Британія, Франція) українські освітні програми не є практико орієнтованими; обсяг навчального часу, відведений на практику найчастіше складає 10%, що не є достатнім для формування саме компетентностей [2, с. 18-22].

Отже, підготовка соціальних працівників в епоху глобалізації вимагає сьогодні від системи вищої освіти України перегляду програм підготовки фахівців з урахуванням світових тенденцій розвитку цієї галузі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Горішна Н. Сучасні тенденції розвитку соціальної роботи та підготовки соціальних працівників [Електронний ресурс] / Н. Горішна // *Social Work and Education*, Vol. 4, No. 2., pp. 8-22. — Режим доступу до журн. : http://catalog.library.tnpu.edu.ua/naukovi_zapusk/Social%20Work/Work_2017_2.pdf#page=8.
2. Кубіцький С. О. Аналіз освітньо-професійних програм підготовки фахівців за спеціальністю 231 соціальна робота / С. О. Кубіцький // *ScienceRise. Pedagogical Education*. – 2017. – № 6. – С. 18-22.
3. Ніколаєнко С. М. Законодавча база управління навчальними закладами : навчальний посібник / С. М. Ніколаєнко. – К.: НУБіП України, 2015. – 225 с.